

Zuzana Tréglová

*Mýty a narativy o klimatu v českém internetovém prostředí se zaměřením
na apokalyptické a eschatologické vize*

Práce Zuzany Tréglové má za cíl kvalitativní analýzu mytologických narativů týkajících se tématu globální změny klimatu. Jako teoretický rámec při tom používá koncept sociálního mýtu Gérarda Boucharda a v návaznosti na něj u narativů sleduje tři (resp. čtyři) elementy: kotvu, obtisk, étos, a přesvědčovací metody.

Téma práce samotné je rozhodně podnětné, zajímavé, aktuální, stejně jako zvolený rámec, který spočívá v tom, že se studentka zaměřila na obě strany veřejné environmentální debaty, tj. nevybrala si pouze stranu aktivistickou, ale i stranu skeptickou.

Další nepochybnou kvalitou práce je, že autorka shromáždila velké množství podkladů z primárních pramenů, je to tedy dobrá sbírka dat pro další využití.

Práce také obsahuje pár podnětných postřehů: např. „Proto i cílem étosu obou zneprátených stran je bránit stávající řád světa, ať už přírodní či sociální, ale jelikož prvotní příčiny tohoto strachu jsou v obou táborech zcela odlišné, jsou zcela odlišné i prostředky ochrany.“ Nebo postřeh, že „97% klimatologů souhlasí“ funguje podobně jako reklamní slogan „9 z 10 lékařů doporučuje“.

Bohužel víc takových postřehů jsem již nenašel a v závěru nic nevyplývalo, takže je potřeba přejít k problematickým částem práce:

- 1) **Asymetrie:** Strana, která se snaží bojovat za zastavení klimatické změny, je autorkou nazvaná *alarmisté*, zatímco strana, která klimatickou změnu vnímá jako neproblematickou nebo lidmi nezpůsobenou, je nazvaná *skeptici*. Tyto termíny nejsou vůbec neutrální, protože zatímco *alarmista* konotuje někoho (lidově řečeno) hysterického a zbytečně „vyšilujícího“, *skeptik* zní jako někdo rozumný a opatrný. Strana nazvaná *skeptici* si tak většinou i sama říká, zatímco *alarmisté* si tak neříkají. Tahle nevyváženost je zřetelná i z textu věnovaného jedné i druhé straně, kde čtenáře zarazí náhlá přehršel přímých citací v rozsahu odstavců, jakmile se přejde na stranu skeptiků. Dalo by se to číst tak, že zatímco skeptikům

je poskytnut hlas a mají možnost vyjádřit své úderné postoje v celých větách, „alarmisté“ jsou jen referováni. Ale jistě jsou i možné jiné důvody této nerovnováhy, které studentka může uvést při obhajobě.

- 2) **Spousta informací, málo analýzy.** Práce je celkově zahlcena výčty a informacemi, takže se v nich čtenář ztrácí. Informace jsou sice roztříděny do dvou velkých hromádek a uvnitř nich do podkategorií kotva, obtisk atd. ale tím práce s daty vlastně končí. Během výčtu informací se navíc i sama autorka leckdy ztrácí a zapomíná, proč to dělá, náhle začíná polemizovat, diskutovat nebo odbočovat k nepodstatnostem. Například proč rozebírat konkrétně jakými urážkami nebo negativními výrazy je častována Greta Thunberg, když z toho vlastně nic specifického neplyne? Chybí linie výkladu. Informace by dávaly smysl, kdyby byly nějak vyloženy, zapojeny do „detektivky“, ale ony tam jen leží, jako hromada haraburdí. Navíc každá podružnost, třeba fakt, že si někdo stěžuje na elektroauta, je hned linkována s odkazem. S odkazem jsou linkovány i věci, které jsou podle mého názoru součástí normálního veřejného povědomí a není třeba je dokumentovat odkazem. Velké množství shromážděných informací je z kategorie „tohle všichni, kdo čtou noviny, vědí, co je na tom zajímavého?“ ... velmi často jsem se zkrátka nedozvěděl nic, co bych už neznal, a to mediální prostor nijak soustředěně nebo systematicky nesleduji. Toto by nevadilo, kdyby s těmi veřejně známými informacemi bylo nějak zajímavě pracováno, ale to nebylo.
- 3) **Na co vůbec kategorie „mýtus“?** Text říká, že mapuje mýty, ale já jsem vlastně nepochopil, k čemu je ta kategorie a ta perspektiva užitečná. Text mi to neřekl.
- 4) **Jen samé noviny.** Kromě Boucharda (a Kozáka) tam není vůbec žádný akademický text. S výjimkou samotného rozdělení na kategorie typu kotva, obtisk atd. se tam použitá teorie vůbec nepromítá. Je to jen hromada informací z nichž není nic vyvozeno.
- 5) **Nevyvážený styl a zaměření.** Text je stylově podprůměrný, obsahuje časté hovorové obraty, překlepy. Často navíc není jasné, jestli autorka reflektuje diskurz, nebo se spíše nechává unést vlastní diskuzí nad tématem („V osobním kontaktu s lidmi jsem se setkala s názorem, že apel na osobní zodpovědnost je vyvíjen neekologicky jednajícími korporacemi a dalšími subjekty, které se tak snaží odvrátit pozornost veřejnosti od svých vlastních provinění vůči životnímu prostředí“, s. 27)
- 6) **Chybí závěr, výsledek.** Jak oběma kapitolám, tak celé práci chybí závěr ve smyslu toho, že by ze sběru byly vyvozeny nějaké výsledky, že by byl sběr podrobený nějakému rozboru, nebo alespoň zamyšlení, diskuzi. Práce má sice kapitolu nazvanou „závěr“, ale ta je jenom formálním závěrem, tedy repeticí toho, co se

řikalo v textu práce. Práce tím pádem nemá žádný obecný přesah. Vlastní přínos spočívá jen ve sběru materiálu, práce je tedy pouhým kompilátem.

- 7) **Chybí bibliografie.** Text postrádá bibliografii na konci. Nejspíše to není náhoda, protože kromě internetových odkazů (a dvou či tří titulů) by tam vlastně nebylo, co zobrazit. Bibliografie je přitom jednou ze zcela základních formálních podmínek závěrečných prací, jak jsou uvedené zde: <https://ufar.ff.cuni.cz/cs/zakladni-informace-o-studiu/religionistika/diplomova-prace/>

1) STRUKTURA ARGUMENTACE

Hodnocení: 2 bodů z 8.

2) FORMÁLNÍ ÚROVEŇ

Hodnocení: 3 bodů z 8.

3) PRÁCE S PRAMENY

Hodnocení: 3 bodů z 8.

4) VLASTNÍ PŘÍNOS

Hodnocení: 1 bodů z 8.

5) OBECNÝ PŘESAH PRÁCE

Hodnocení: 1 bodů z 8.

Celkové hodnocení: 10 bodů, tj. **neprospěla.**

Práce nesplňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci, oponent ji proto navrhuje hodnocení **neprospěla.**

V Praze dne 18. 8. 2023

Mgr. Jan A. Kozák, PhD.